

Assen, 23 januari 2025
Ons kenmerk: 1001799

ONTWERPBESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE INZAKE OMGEVINGSVERGUNNING VOOR EEN NATURA 2000 VERGUNNING OP GROND VAN 5.1, LID 1 ONDER E, VAN DE OMGEVINGSWET

Vergunninghouder : Melkveebedrijf familie Broertjes
Bedrijfslocatie : Markeweg 17, 9307 PC Steenbergen

Aangevraagde situatie

De initiatiefnemer heeft een aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend voor een Natura 2000-activiteit in de zin van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Omgevingswet (Ow), zijnde het in werking hebben en wijzigen van een melkrundveehouderij aan de Markeweg 17 te Steenbergen. Het maximale aantal dieren en de diersoorten en de overige bronnen van stikstofemissie zijn vermeld in tabel 1 en de bij de vergunning behorende AERIUS-berekeningen.

Aangevraagde situatie^{*1} (tabel 1):

Bron	Soort	Aantal	Code	Emissiefactor	Totale emissie (kg NH ₃ /jaar)
Stal D	Melk- en kalfkoeien (beweiden: -5% emissiereductie ^{*2})	210	HA1.7 ^{*3}	13,00 12,35	2.730 2593,5
Stal B	Vrouwelijk jongvee < 2 jaar	120	HA2.100	4,4	528
Stal C	Vrouwelijk jongvee < 2 jaar	20	HA2.100	4,4	88
Groepshokken G	Vrouwelijk jongvee < 2 jaar	30	HA2.100	4,4	132
Totaal stallen					3.341,5

*1 = Bij agrarische bedrijfsvoering horen ook emissies door vervoersbewegingen, de inzet van mobiele werktuigen binnen de inrichting en het gebruik van een cv-ketel. Deze zijn (indien van toepassing) voor zowel de referentiesituatie als de beoogde situatie omschreven in de aanvraag en meegenomen in de bij dit besluit horende AERIUS-berekeningen.

*2 = Beweiden ten minste 720 uur in een kalenderjaar.

*3 = In stal D is het emissiearme Huisvestingssysteem HA 1.7 toegepast, dit stalsysteem heeft een jaarlijkse ammoniakemissie van 11,8 kilogram per dier. Vanwege de door uitspraken van de Raad van State ontstane onzekerheid over de betrouwbaarheid van de emissiefactor van emissiearme stalsystemen wordt, in de beoogde situatie worst case uitgegaan van de emissiefactor van een traditioneel stalsysteem met emissiefactor 13 kilogram per dier.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe hebben met inachtneming van artikelen 5.1, eerste lid en onder e, van de Ow en 8.74b lid 1 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) besloten om op basis van bijgevoegde motivering (bijlage 1) aan familie Broertjes (hierna: vergunninghouder) een omgevingsvergunning te verlenen voor de aangevraagde Natura 2000-activiteit.

De aanvraag en bijlagen, inclusief de passende beoordeling en de AERIUS-berekening, maken integraal onderdeel uit van dit besluit.

Vergunningvoorschriften

Aan deze omgevingsvergunning worden de volgende voorschriften verbonden:

1. *Uitvoering overeenkomstig beschikking*

De voorgenomen activiteiten op de hierboven vermelde bedrijfslocatie moeten worden uitgevoerd, zoals in deze beschikking en de bijbehorende stukken is aangegeven. Indien er wijzigingen in het project worden overwogen, dient eerst te worden onderzocht of hiervoor een nieuwe omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit moet worden aangevraagd en verleend, alvorens tot uitvoering over te gaan.

2. *Registratie van dierenaantallen en emissies*

Het aantal aanwezige dieren per diersoort moet minimaal eens per maand worden geregistreerd, waarbij de registratiemomenten op vergelijkbare tijdstippen plaatsvinden. De registraties moeten op de bedrijfslocatie aanwezig zijn en dienen gedurende tien jaren te worden bewaard. Hiermee moet worden aangetoond dat de in bovenstaande voorwaarden genoemde emissies (tabel 1) als gevolg van het aantal dieren niet worden overschreden.

Monitoren mestschuiffrequentie/perforaties

3. De werking van de mestschuif en de schuiffrequentie worden nauwkeurig geregistreerd met behulp van een tijd klok en een urenregistratie.
4. Voor vloervariant A geldt dat de mestschuif automatisch is ingesteld op een schuiffrequentie van minimaal één keer per twee uur. Deze frequentie is noodzakelijk om de perforaties van de vloer vrij te houden.
5. De registraties van de automatische werking van de mestschuif dienen minimaal twee jaar te worden bewaard en op verzoek beschikbaar te worden gesteld aan de toezichthoudende instantie.
6. De veehouder dient de perforaties in de vloer te controleren op verstopping, geconstateerde verstoppingen dienen direct te worden ontstopt.
7. *Realisatietermijn*
Vergunninghouder is verplicht om de aangevraagde situatie binnen drie jaar na het onherroepelijk worden van dit besluit te hebben gerealiseerd.

Zienswijze

Op grond van artikel 10.24, eerste lid en onder j, van het Omgevingsbesluit wordt dit besluit voorbereid met de uniforme openbare voorbereidingsprocedure, als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Tegen het ontwerpbesluit kan door eenieder zienswijzen worden ingediend.

Iedereen kan binnen zes weken vanaf publicatie van deze vergunning een zienswijze indienen bij Gedeputeerde Staten van Drenthe. Een schriftelijke zienswijze moet zijn ondertekend en bevat daarnaast tenminste de naam en het adres van de indiener, een omschrijving en het kenmerk van het ontwerpbesluit waarover een zienswijze naar voren worden gebracht, de dagtekening en de redenen waarom een zienswijze wordt ingediend. Voor meer informatie over het indienen van een zienswijze zie

<http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften/>.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

drs. M. Middel,
Themamanager Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving

Afschrift aan:

- vergunninghouder
- het College van Burgemeester en Wethouders van Noordenveld (digitaal)
- het College van Gedeputeerde Staten van Fryslân (digitaal)
- Rechtbank Noord-Nederland, sector bestuursrecht, Postbus 150, 9700 AD Groningen, inzake beroepszaak LEE 23-2950 WABOM
- Wösten juridisch advies, Postbus 11721, 2502 AS 's-Gravenhage

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1.a Aanvraag en procesverloop

De vergunninghouder heeft Rombou gemachtigd voor deze aanvraag. Wij hebben de aanvraag ontvangen op 13 december 2024. Onderstaande documenten, relevant voor deze omgevingsvergunning, zijn onlosmakelijk verbonden aan de aanvraag:

- DSO samenvatting van de aanvraag;
- AERIUS-projecteffect berekening van het voornemen van 15 oktober 2024 met kenmerk Rvc3AcnxWSpR;
- AERIUS-verschilberekening met het verschil tussen de referentiesituatie van d.d. 11 augustus 1998 en de aangevraagde situatie van 15 oktober 2024 met kenmerk RYrsioRA7myw; inclusief de bijlage:
  - o 'Hulpmiddel beoordeling hexagonen met mogelijk randeffect';
- AERIUS-verschilberekening met het verschil tussen de referentiesituatie van d.d. 24 mei 2000 en de aangevraagde situatie van 15 oktober 2024 met kenmerk RnT3JXQWW5pZ; inclusief de bijlage:
  - o 'Hulpmiddel beoordeling hexagonen met mogelijk randeffect';
- Passende beoordeling PAS-melders Drenthe, door: Koolstra Advies ecologie en natuurwetgeving d.d. 9 december 2024
- Onherroepelijke vigerende vergunning dan wel geldende melding op grond van de Wet milieubeheer van d.d. 11 augustus 1998;
- Onherroepelijke vigerende vergunning dan wel geldende melding op grond van Wet milieubeheer van d.d. 24 mei 2000;
- Milieutechnische tekening behorende bij de referentiesituatie d.d. 11 augustus 1998;
- Milieutechnische tekening van de aangevraagde situatie;
- Het document 'Toelichting Markeweg 17' van 13 december 2024 met een onderbouwing van de aanvraag en de in AERIUS gehanteerde invoergegevens

Ambtshalve zijn door ons de volgende documenten toegevoegd aan deze vergunning:

- Bijlage 1: Overzicht planologische regimes Markeweg 17
  - Bijlage 2: Luchtfoto's beweide percelen Markeweg 17
  - Bijlage 3: Bestemmingsplankaart Buitengebied Noordenveld 2009
  - Bijlage 4: Overzichtskaart Buitengebied Noordenveld 2009
  - Bijlage 5: Planregels Buitengebied Noordenveld 2009
  - Bijlage 6: Toelichting Buitengebied Noordenveld 2009
  - Bijlage 7: Bestemmingsplankaart Buitengebied Norg
  - Bijlage 8: Bestemmingsplanregels Buitengebied Norg
  - Bijlage 9: Bestemmingsplankaart buitengebied Roden 1995
  - Bijlage 10: Bestemmingsplanregels buitengebied Roden 1995
  - Bijlage 11: Gemeente Norg partieel bestemmingsplan buitengebied 73 Plankaart
  - Bijlage 12: Gemeente Norg partieel bestemmingsplan buitengebied 73 Planregels
  - Bijlage 13: Kaart motivatie afwijking referentiedatum Markeweg 17
- Addendum passende beoordeling PAS-melders Drenthe, door: Koolstra Advies ecologie en natuurwetgeving d.d. 15 januari 2025, kenmerk 2023-195-14.

De aanvraag en bovengenoemde documenten maken integraal onderdeel uit van deze omgevingsvergunning.

1.b Context van de aanvraag

Bij de behandeling van deze aanvraag is rekening gehouden met de bijzondere situatie van de aanvrager, die eerder een melding in het kader van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) heeft gedaan. Doordat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) in 2019 het PAS onverbindend heeft verklaard, is de aanvrager onverwacht geconfronteerd met het verlies van rechten die verbonden waren aan deze PAS-melding. Het bevoegd gezag is zich bewust van de impact die dit kan hebben gehad en waardeert de inspanning van de aanvrager om binnen de huidige regelgeving alsnog tot een houdbare vergunning te komen.

Daarnaast heeft de aanvrager, ten opzichte van de oorspronkelijke PAS-melding, vrijwillig afstand gedaan van 30 stuks jongvee. Deze keuze is gemaakt na overleg met de provincie om te komen tot een ecologisch passende beoordeling zonder latente ruimte. Hierbij is zorgvuldig gezocht naar een balans tussen enerzijds het behoud van natuurwaarden en anderzijds het bieden van perspectief voor een reële en werkbare bedrijfsvoering voor de ondernemer.

Ten aanzien van deze PAS-melder is eerder een handhavingsverzoek ingediend. Gezien de bijzondere positie van de PAS-melder en de lopende handhavingprocedure hebben wij in samenspraak met de ondernemer opdracht gegeven voor het opstellen van de passende beoordeling. Met deze vergunning ontstaat concreet zicht op legalisatie, waarmee een belangrijke stap wordt gezet richting een juridisch en ecologisch houdbare situatie.

2. Bevoegd gezag

Omdat het project plaatsvindt in de provincie Drenthe, zijn wij bevoegd om een beslissing te nemen op de aanvraag. Dit is bepaald in artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit. Bij ons besluit betrekken wij ook de gevolgen voor Natura 2000-gebieden buiten onze provinciegrens en/of buiten Nederland.

De aangevraagde activiteit kan nadelige gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden die geheel of gedeeltelijk in de provincie Friesland liggen. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 2.2, eerste lid, van de Ow wordt de besluitvorming afgestemd met de voornoemde provincie. Van het ontwerpbesluit hebben wij een afschrift gezonden naar de provincie waar effect op Natura 2000-gebieden kan zijn. De betrokken provincie kan binnen zes weken na publicatie van het ontwerpbesluit een reactie uitbrengen. Indien er geen formele reactie wordt uitgebracht binnen die termijn, gaan wij er, gezien de aard en locatie van de activiteit, vanuit dat stilzwijgende instemming wordt verleend door de betrokken provincie.

3. Wettelijke bepalingen

De Ow stelt een vergunningplicht in voor een Natura 2000-activiteit, zoals omschreven in de Bijlage bij artikel 1.1 jo. artikel 5.1, eerste lid en onder e, van de Ow. Een Natura 2000-activiteit omvat een project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn, dat niet direct verband houdt met of noodzakelijk is voor het beheer van een Natura 2000-gebied. Dit geldt voor projecten die, alleen of samen met andere plannen of projecten, mogelijk significante gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied. In het onderdeel "*Bepalen vergunningplicht en beoordeling van de passende beoordeling*" wordt hier nader op ingegaan.

Bij het verlenen van deze vergunning is conform artikel 2.1 van de Ow een evenwichtige afweging gemaakt, waarbij natuurbehoud prioriteit heeft boven economische, sociale, of culturele belangen.

4. Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de belangrijkste wetten en regels voor deze vergunning. Dat zijn:

- Artikel 5.1, lid 1, onder e, van de Ow en artikel 16.53c van de Ow;
- Artikel 8.74b van het Bkl;
- Paragraaf 7.2.1 en artikel 7.197h van de Omgevingsregeling;
- De aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden, zoals beschreven in de AERIUS-berekening in paragraaf 1;
- De beheerplannen en natuurdoelanalyses van de betrokken Natura 2000-gebieden, zoals genoemd in de AERIUS-berekening;
- De beleidsregels bescherming natuur provincie Drenthe.

5. Uitgangssituatie (referentiesituatie)

Uit de uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 18 december 2024 (Amercentrale (ECLI:NL:RVS:2024:4909) en Rendac (ECLI:NL:RVS:2024:4923) volgt dat intern salderen een mitigerende maatregel is die in een passende beoordeling gebruikt mag worden. Deze saldering mag alleen plaatsvinden als deze saldo niet ook nodig is om de natuur te behouden, herstellen of verslechtering te voorkomen. Onder punt 6 werken wij deze beoordeling nader uit.

Het voornemen betreft een wijziging van een al bestaande activiteit. Voor het bedrijf is niet eerder een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit verleend. Daarom wordt de uitgangssituatie bepaald op basis van de milieutoestemming die vigerend was op de Europese referentiedata van de betrokken Natura 2000-gebieden en die sindsdien onafgebroken aanwezig is geweest.

Voor dit project zijn twee vigerende toestemmingen relevant, die gelden als referentie voor verschillende Natura 2000-gebieden. Dit komt doordat de aanwijsdata van deze gebieden verschillen, wat betekent dat voor elk gebied de milieutoestemming op de specifieke referentiedatum bepalend is. Omdat de bedrijfssituatie in de loop der jaren is gegroeid en vergunningen zijn geactualiseerd, zijn meerdere referentiedata noodzakelijk om recht te doen aan de historische milieurechten van het bedrijf. Hieronder worden deze referentiesituaties en de emissies afzonderlijk toegelicht.

5.1 Referentiesituatie 1998

Toestemming: Vergunning Wet milieubeheer van 11 augustus 1998

Natura 2000-gebieden:

- Fochteloërveen (aanwijsdatum: 30 november 1998)
- Drents-Friese Wold & Leggelderveld (aanwijsdatum: 24 maart 2000)
- Van Oordts Mersken (aanwijsdatum: 24 maart 2000)

De referentiesituatie is gebaseerd op de emissies die vergund zijn onder de Wet milieubeheer van 11 augustus 1998. De emissiebronnen binnen deze referentie zijn als volgt:

Referentiesituatie*¹ op basis van de Wet milieubeheer d.d. 11 augustus 1998 (tabel 2):

Bron	Soort	Aantal	Code	Emissiefactor	Totale emissie (kg NH ₃ /jaar)
Stal B	Melk en kalfkoeien > 2 jaar	95	HA1.100	13	1.235
	Vrouwelijk jongvee < 2 jaar	49	HA2.100	4,4	215,6
Stal C	Vrouwelijk jongvee < 2 jaar	50	HA2.100	4,4	220
Totaal stallen					1.670,6

¹ Het vergunde project impliceert bijbehorende voertuigbewegingen van en naar het erf en op het erf; deze maken onlosmakelijk onderdeel uit van de bedrijfsvoering en liggen daarmee mee ten grondslag aan de actuele omgevingsvergunning voor een Natura 2000 activiteit ook al zijn ze destijds niet expliciet in de aanvraag of in de beschikking benoemd.

5.2 Referentiesituatie 2000

Toestemming: Vergunning Wet milieubeheer van 24 mei 2000

Natura 2000-gebieden:

- Norgerholt (aanwijdsdatum: 7 december 2004)
- Bakkeveense duinen (aanwijdsdatum: 7 december 2004)
- Drentsche Aa-gebied (aanwijdsdatum: 7 december 2004)
- Witterveld (aanwijdsdatum: 7 december 2004)
- Wijnjeterper Schar (aanwijdsdatum: 7 december 2004)

De referentiesituatie is gebaseerd op de emissies die vergund zijn onder de Wet milieubeheer van 24 mei 2000. De emissiebronnen binnen deze referentie zijn als volgt weergegeven in tabel 3:

Referentiesituatie*¹ op basis van de Wet milieubeheer d.d. 24 mei 2000 (tabel 3):

Bron	Soort	Aantal	Code	Emissiefactor	Totale emissie (kg NH ₃ /jaar)
Bron B	Melk en kalfkoeien > 2 jaar, ligboxenstal met sleufvloer	30	HA1.7	13	390
	Vrouwelijk jongvee < 2 jaar	100	HA2.100	4,4	440
Stal C	Vrouwelijk jongvee < 2 jaar	32	HA2.100	4,4	140,8
Stal D	Melk en kalfkoeien > 2 jaar	100	HA1.100	13	1.300
Totaal stallen					2.270,8

¹ Het vergunde project impliceert bijbehorende voertuigbewegingen van en naar het erf en op het erf; deze maken onlosmakelijk onderdeel uit van de bedrijfsvoering en liggen daarmee mee ten grondslag aan de actuele omgevingsvergunning voor een Natura 2000 activiteit ook al zijn ze destijds niet expliciet in de aanvraag of in de beschikking benoemd.

5.3 Feitelijk gerealiseerd en structureel in gebruik

De uitspraken van 18 december 2024, hierboven vermeld, hebben gevolgen voor de wijze waarop intern salderen met een milieutoestemming wordt beoordeeld. Bij intern salderen met een milieutoestemming mogen de gevolgen die zijn toe te rekenen aan bestaande onderdelen van de vergunde activiteit in de referentiesituatie worden betrokken, voor zover die onderdelen feitelijk zijn gerealiseerd en, voor zover deze structureel niet meer in gebruik zijn, zonder natuurtoestemming opnieuw in gebruik kunnen worden genomen. Wij hebben geen aanwijzingen dat er in dit geval sprake is van onderdelen die structureel niet meer in gebruik zijn of dat de omvang van de referentiesituatie hierdoor wordt beperkt.

Conclusie

De uitgangssituatie omvat twee verschillende referentiesituaties: 1998 en 2000. Elk van deze referenties is gekoppeld aan specifieke Natura 2000-gebieden en vergunningsdata. Beide situaties worden in aanmerking genomen bij de toetsing van de effecten van het aangevraagde project. Wij hebben geen aanwijzingen dat de referentiesituatie in omvang beperkt is. Daarom hanteren wij de gehele referentiesituatie als basis voor mitigerende maatregelen.

6. Bepalen vergunningplicht en beoordeling van de passende beoordeling

Vergunningplicht

Artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ov bepaalt dat het verboden is zonder omgevingsvergunning een Natura 2000-activiteit te verrichten, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval. Omdat de activiteit niet in een algemene maatregel van bestuur is aangewezen, geldt voor deze activiteit een vergunningplicht.

Op basis van de aangeleverde AERIUS-berekeningen hebben wij vastgesteld dat de aangevraagde situatie meer dan 0,00 mol/ha/ja stikstofdepositie veroorzaakt op één of meerdere Natura 2000-gebieden. Hierdoor wordt de activiteit aangemerkt als een project dat mogelijk significante gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden, wat de vergunningplicht bevestigt.

Voorwaarden voor vergunningverlening

Voor een project dat afzonderlijk of in cumulatie kan leiden tot significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen, kan alleen een vergunning verleend worden als de aanvrager een passende beoordeling heeft overgelegd, waaruit zonder redelijke wetenschappelijke twijfel kan worden geconcludeerd dat het project niet zal leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden.

Passende beoordeling

De vergunningaanvraag is vergezeld van een ecologische passende beoordeling. Deze beoordeling bevat een ecologische analyse van de mogelijke effecten van het project op de instandhoudingsdoelstellingen van de relevante Natura 2000-gebieden, zoals beschreven in de aanwijzingsbesluiten. Per Natura 2000 gebied en per habitattype is een gedetailleerde effectbeoordeling uitgevoerd.

In de volgende secties bespreken wij de resultaten van de passende beoordeling en gaan wij in op mogelijke andere specifieke effecten.

Referentiesituatie als mitigerende maatregel

Wij hebben onderzocht of de referentiesituatie als mitigerende maatregel kan worden ingezet. Hierbij is beoordeeld of de referentiesituatie niet dubbel wordt ingezet en of deze niet tegelijkertijd noodzakelijk is om de natuur te behouden, herstellen of verslechtering te voorkomen. Dubbele inzet is in deze aanvraag niet aan de orde, aangezien het gaat om dezelfde locatie en intern salderen geen vergroting van de referentiesituatie oplevert.

Daarnaast is in de passende beoordeling (inclusief het addendum) beoordeeld of de referentiesituatie kan worden ingezet zonder afbreuk te doen aan de instandhoudingsdoelstellingen. Wij verwijzen hier kortheidshalve naar deze beoordeling, waarin wordt geconcludeerd dat het interne saldo kan worden

ingezet als passende maatregel zonder dat dit ten koste gaat van generieke maatregelen of de doelen voor natuurbehoud.

Beoordeling passende maatregelen

Een specifieke bedrijfsgerichte passende maatregel, zoals het beëindigen of sterk reduceren van emissies, is in dit geval niet noodzakelijk vanwege de geringe stikstofdepositiebijdrage van de betrokken bedrijven. Dit is beoordeeld aan de hand van het uitgangspunt dat dergelijke maatregelen voornamelijk effectief en doelmatig zijn bij bedrijven met een hoge depositiebijdrage. PAS-melders vallen per definitie niet in deze categorie. Naast specifieke bedrijfsgerichte maatregelen zijn ook generieke emissie-reducerende maatregelen relevant. Deze generieke maatregelen kunnen worden uitgevoerd onafhankelijk van het intern salderen, dus ook nadat deze vergunning is verleend. De bedrijfsvoering van de betrokken bedrijven, inclusief het deel dat als intern saldo wordt ingezet, verandert door het intern salderen namelijk niet. Een generieke maatregel die leidt tot emissiereductie heeft daarmee hetzelfde effect, ongeacht of intern wordt gesaldeerd. Het intern salderen in deze situatie belemmert de mogelijkheid tot het opleggen van generieke passende maatregelen dus niet. Generieke maatregelen blijven mogelijk en zijn indien nodig aanvullend in te zetten.

Conclusie inzetten referentiesituatie als mitigerende maatregel

De inzet van de referentiesituatie in deze aanvraag voldoet aan de criteria zoals neergelegd in de Rendac en Amercentrale uitspraken. Uit ons onderzoek blijkt dat:

- De referentiesituatie niet dubbel wordt ingezet en geen vergroting van de referentiesituatie veroorzaakt.
- De referentiesituatie niet tegelijkertijd nodig is om de natuurdoelen te behalen, zoals het behouden, herstellen of voorkomen van verslechtering.
- Intern salderen geen belemmering vormt voor het opleggen van generieke passende maatregelen aan deze bedrijven.

Omdat een specifieke bedrijfsgerichte maatregel vanwege de geringe stikstofdepositiebijdrage niet passend is, en intern salderen generieke maatregelen niet uitsluit, is de inzet van de referentiesituatie te beschouwen als additioneel ten opzichte van nog te nemen maatregelen voor de natuur. Zodoende wordt voldaan aan het additionaliteitsvereiste en kunnen wij de referentiesituatie verantwoord inzetten als mitigerende maatregel.

Emissiearm stalsysteem

In stal D van de aangevraagde situatie wordt het stalsysteem HA1.7 toegepast, dat volgens bijlage V van de Omgevingsregeling overeenkomt met het voormalige systeem A1.5 uit de Regeling ammoniak en veehouderij (RAV). De beschrijving van het stalsysteem is te vinden in leaflet BWL 2010.24.V7. Ammoniakemissiebeperking van dit stalsysteem is gebaseerd op het frequent verwijderen van de mest en urine van de vloer en door het beperken van het emitterend oppervlak. De dichte betonvloer in de loopgang is voorzien van sleuven. In de sleuven kunnen perforaties zijn aangebracht voor de snelle afvoer van de urine (vloervariant A). Wanneer de perforaties ontbreken moet de vloer frequenter worden geschoven (vloervarianten B, C en D). Verwijdering van de mest van de vloer vindt plaats met een aangepaste mestschuif. De ondernemer heeft de stal al gerealiseerd en heeft vloervariant A geïnstalleerd volgens de eisen van de leaflet. Voor dit stalsysteem is een emissiefactor vastgesteld van 11,8 kg NH₃ per dierplaats per jaar.

In de afgelopen jaren zijn meerdere onderzoeken uitgevoerd naar de effectiviteit van emissiearme stalsystemen. In veel gevallen wordt de verwachte emissiereductie niet behaald. Om deze reden is in de

passende beoordeling gerekend met een worst-case scenario. De onderbouwing voor het rekenen met een worst-case scenario is opgenomen in de passende beoordeling. In deze vergunning zijn extra voorschriften opgenomen om de werking van het stalsysteem te waarborgen.

Bouwfase

Het betreft het legaliseren van een bestaande situatie. Van een bouwfase is daarom geen sprake.

Gebruiksfase

Het bedrijf te Steenbergem veroorzaakt een extra depositiebijdrage van maximaal 0,27 mol N/ha/jr op 8 Natura 2000-gebieden. De depositiebijdrage per Natura 2000-gebied is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 4 Maximale en gemiddelde extra depositiebijdrage van het bedrijf in Steenbergem

Natura 2000-gebied	Maximaal	Gemiddeld
Bakkeveense Duinen	0,15	0,08
De Wieden		
Drents-Friese Wold & Leggelderveld	0,07	0,03
Drentsche Aa-gebied	0,10	0,03
Drouwenezand		
Dwingelderveld		
Elperstroomgebied		
Fochteloërveen	0,19	0,06
Holtigerveld		
Mantingerbos		
Mantingerzand		
Norgerholt	0,27	0,20
Van Oordt's Mersken	0,03	0,02
Vecht- en Beneden-Reggegebied		
Wijnjeterper Schar	0,04	0,02
Witterveld	0,05	0,02

Uit de passende beoordeling blijkt dat deze depositiebijdrage -zowel afzonderlijk als in cumulatie met andere plannen en projecten- geen nadelige gevolgen heeft voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van de betreffende Natura 2000-gebieden. Dat betekent dat het project de natuurlijke kenmerken van deze Natura 2000-gebieden niet aan zal tasten.

Dat betekent dat aan dit bedrijf een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit kan worden verleend.

Cumulatieve effecten

Op grond van artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn dient beoordeeld te worden of het voorgenomen project, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, tot significante negatieve gevolgen kan leiden voor de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Dit wordt ook wel de cumulatietoets genoemd.

Om te bepalen of er projecten zijn die kunnen cumuleren met de zeven projecten (PAS-melders) die in de passende beoordeling zijn getoetst, is navraag gedaan bij de daarvoor relevante bevoegd gezagen. Cumulatie is alleen mogelijk met projecten die in het zelfde gebied als de zeven PAS-melders een extra depositiebijdrage kunnen hebben. Vanwege de maximale rekenafstand van AERIUS Calculator gaat het om projecten die vergund maar nog niet gerealiseerd zijn en die binnen een afstand van 25 kilometer liggen van het gebied waarop de zeven PAS-melders voor een extra depositiebijdrage zorgen. Dit gebied omvat de provincies Fryslân, Groningen, Drenthe, Flevoland, Overijssel en Gelderland. Dat betekent dat door deze provincies en het ministerie van LNV verleende vergunningen relevant kunnen zijn voor het cumulatie-onderzoek. Daarom is bij deze zeven bevoegde gezagen per brief navraag gedaan of er projecten zijn die wel vergund maar nog niet gerealiseerd zijn. Alle relevante correspondentie is opgenomen in Bijlage 3 (bij de passende beoordeling). Uit de correspondentie blijkt dat geen van de gevraagde provincies vergunningen heeft verleend die relevant kunnen zijn voor de cumulatietoets en dat alleen het ministerie van LNV vergunningen heeft verleend die mogelijk relevant zijn. De betreffende vergunningen zijn beschouwd in de passende beoordeling. Uit de beschouwing blijkt dat geen van de aangedragen projecten relevant zijn voor de beoordeling van cumulatieve effecten.

Uit het uitgevoerde cumulatie-onderzoek blijkt zodoende dat geen sprake is van andere plannen en projecten waarvan de effecten kunnen cumuleren met de extra stikstofdepositiebijdrage van de zeven PAS-melders.

Beweiden en bemesten

Uit de aanvraag blijkt dat de initiatiefnemer in de beoogde situatie voornemens is om zijn landerijen te gaan beweiden doordat op grond van de voer- en managementmaatregel een reductie van de stalemissies is toegepast op de emissiefactor van melkkoeien. Ook is er een overzicht van percelen aangeleverd waarop beweiding plaats kan vinden.

In de uitspraak van de RvS van 29 mei 2019¹ heeft de Afdeling overwogen dat de oprichting, wijziging of exploitatie van de melkveehouderij en het *weiden van vee* één project is. Op 12 oktober 2022 heeft de Afdeling uitspraken gedaan over het onderwerp beweiden van vee en bemesten.² Samenvattend heeft de Afdeling in die uitspraak overwogen dat als voor de percelen die in de beoogde situatie zullen worden beweide de referentiesituatie wordt gevormd door een toestemming voor bemesten. Dan kan - als aan de voorwaarden voor intern salderen wordt voldaan - met de afname van de emissie van bemesten op die gronden die het gevolg is van het beweiden, intern gesaldeerd worden.

Bij deze vergunning zijn bewijsstukken toegevoegd waaruit blijkt dat het planologisch regime van voor de vroegste referentiedatum tot op heden agrarisch gebruik toestaat (a); Dat latere planologische regimes geen beperkingen stellen aan het bemesten (b); Dat het planologische regime vanaf 2006 onafgebroken het gebruik van grasland toestaat (c); En dat daarnaast blijkt uit de door de aanvrager overgelegde luchtfoto dat de gronden ten tijde van de referentiedatum daadwerkelijk bemest werden (d).

Derhalve leidt stikstofdepositie veroorzaakt door beweiding niet tot significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Voorgaande betekent dat het is toegestaan de aangevraagde hoeveelheid vee te beweiden op de aangedragen percelen.

---

¹ ECLI:NL:RVS:2019:1604

² ECLI:NL:RVS:2022:2874

In de aanvraag is een voldoende aantal percelen met agrarische bestemming opgegeven, waaruit blijkt dat niet elk perceel jaarlijks beweid hoeft te worden. Hierdoor kan de stikstofgebruiksnorm per perceel jaarlijks variëren. Deze natuurvergunning beperkt daarom niet de gebruiksmogelijkheden van de beweide percelen. Het blijft toegestaan om te wisselen tussen beweiding en volledig maaien van grasland, zodat er flexibiliteit is in het beheer en gebruik van de percelen.

Overige effecten

Naast de effecten van stikstofdepositie zijn er geen andere significante effecten te verwachten voor de Natura 2000-gebieden. Er staat op voorhand vast dat er uitsluitend effecten door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden kunnen zijn, gezien de afstand tussen de bedrijven en de Natura 2000-gebieden en de reikwijdte van andere effecten, zoals verstoring door geluid of verdroging.

7. Conclusie

Op basis van de aanvraag, de passende beoordeling en de ambtshalve bijgevoegde documenten zijn de effecten van de aangevraagde activiteit getoetst aan de relevante wet- en regelgeving. De resultaten tonen aan dat, mits aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan, er geen significante negatieve effecten zijn te verwachten voor de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden. Wij komen hierdoor tot de conclusie dat de aangevraagde vergunning, met de gestelde voorschriften, kan worden verleend.